

Breda Ogorelec¹

Naravoslovne/učne poti - priložnost v turizmu

Želite spoznati dediščino in naravo Kefalonije v Grčiji, naselbino prerijskih psov, laguno, orjaške sekvoje ali vulkansko pokrajino v Združenih državah, Narodni park Banf v Kanadi, Namibijsko puščavo, naravo Norveške, močvirja, kjer gnezdi ptice v Italiji? Če uživate, ko med sprehodom spoznavate naravo, vas sem vabijo posebej urejene poti. V angleškem jeziku jih poimenjujejo *self-guided trail*, *nature trail*, *experience trail*, *discovery trail* ali *interpretive trail*, v italijanskem *itinerario/sentiero naturalistico*. V nemščini jih rečejo *Naturlehrpfad* ali *Erlebnispfad*, v francoščini *sentier de la découverte* ali *chemin didactique*. Pri nas se je uveljavil izraz učna pot.

Da bi obiskovalcem predstavili naravo ali njene posebej zanimive dele, lahko uredimo posebej označeno pot. Običajno je opremljena s pojasnjevalnimi panoji ali pa označena (markirana) in obiskovalce po njej vodi tiskan vodnik.

Od krasa do gozda

Koliko jih je? Naravoslovne oz. učne poti so v Sloveniji najbolj pogost način interpretacije narave. Natančno število poti – po meni znanih podatkih – ni znano. Ocenjujem, da je v Sloveniji urejenih že vsaj 80 naravoslovnih poti, razmeščenih po vsej Sloveniji.

Kdo ureja tematske poti? Sistematično podatki o tem verjetno še niso bili zbrani. Analizali smo učne poti, predstavljene v spletnem pregledu za Slovenijo. Pokazalo se je, da je slabo polovico vseh učnih poti uredil Zavod za gozdove Slovenije, ki mu zato pripadajo zasluge za pionirsko delo. Znatno število poti so uredili tudi upravljalci naravnih parkov (na primer Triglavski narodni park, Park Škocjanske jame, Logarska).

V zadnjih letih se vse bolj povečuje tudi delež poti, ki so jih uredila in/ali po njih vodijo društva, zlasti turistična, pa tudi čebelarstvo, jamarsko in polharsko društvo, društvo vodarjev, društvo za opazovanje in proučevanje ptic ter taborniki oziroma skavti. Nekaj poti so uredile občine, s strokovnim sodelovanjem Zavoda RS za varstvo narave. Po poteh vodijo tudi osnovne šole in centri šolskih in občinskih dejavnosti ter turistični informacijski centri.

Kaj predstavljajo? Večina poti ima za temo gozd, med pogostejšimi pa so še voda in kras. Posamezne predstavljajo dejavnosti, na primer čebelarstvo, polharstvo in oglarstvo. Nekaj poti je posvečenih več temam hkrati.

---

¹ Ministrstvo za okolje, prostor in energijo

Kje so finančni viri? Poti postajajo vse bolj priljubljene, še posebej pri društvih in lokalnih skupnostih. Pri tem nekateri pridobijo finančna sredstva od donatorjev iz vrst krajevnega gospodarstva.

Dodatno spodbudo urejanju tovrstnih poti prinašajo podpore na državni in mednarodni ravni. Viri teh podpor in primeri realizacij so: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki finančno podpira ureditev tematskih poti na območjih projektov vinskih turističnih cest in razvojnih programov podeželja (projekt Po poteh dediščine Dolenjske in Bele Krajine je bil tu opisan pred kratkim), Ministrstvo za okolje, prostor in energijo (na primer Pliskina pot na Krasu), Agencija RS za okolje (Dolžanova soteska), program PHARE (učna pot v Parku Škocjanske jame), program LIFE-Narava (učna pot na barju Goreljek na Pokljuki v Triglavskem narodnem parku).

Mesečev zaliv in njegovi zakladi

»Naravni parki in druga zavarovana območja so pomembni tudi za turizem. Dvigujejo ceno destinaciji in prispevajo k večji kakovosti bivanja na obali. Pogoji pa je, da so zavarovana območja del celovite razvojne vizije. Potrebno je tudi znanje načrtovalcev, upravljalcev in uporabnikov.« Tako sta v vabilu zapisala Univerza na Primorskem in Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, ko sta organizirala **strokovni seminar** z naslovom Morska učna pot Mesečev zaliv in njegovi zakladi.

Predstavniki občin in turističnega gospodarstva, občin in šol so se zbrali novembra 2003 v Strunjanu. Na seminarju so govorili o turizmu v zavarovanih območjih, tudi z vidika analize nosilne zmogljivosti, ter o turističnih resursih. Predstavili so vključevanje Sečoveljskih solin v turistično ponudbo in Škocjanski zatok kot priložnost za naravoslovni turizem. Tistim, ki načrtujejo naravoslovne poti, bodo v pomoč praktična priporočila, predstavili so tudi možnosti njihovega trženja in doživljajsko vodenje. Veliko zanimanja sta zbudili predstavitvi dveh novih učnih poti; Pliskine poti na Krasu in poti v Dragonji. Organizatorje je presenetil zelo skromen odziv lokalnega turističnega gospodarstva, saj so se ga udeležili le trije predstavniki.

Prispevki bodo izšli v zborniku, ki bo v kratkem dostopen tudi na spletni strani Fakultete za humanistične študije (www.fhs-kp.si/).

Vabilo na splet

Večina tematskih naravoslovnih / učnih poti je kratko predstavljena na spletni strani Ministrstva za okolje, prostor in energijo (gl. zemljevid). Vsako pot smo enotno opisali:

- kratka predstavitev v dveh do treh stavkih,
- dolžina (v kilometrih),
- število vsebinskih točk,
- začetek poti,
- potreben čas za ogled,
- kontaktni naslov za vodenje,
- naslov morebitnega tiskanega vodnika in kje ga obiskovalci lahko dobijo,
- morebitna povezava na lastno spletno stran poti.

Naslov spletne strani za ljubitelje narave je www.gov.si/mop/podrocja/uradzaokolje_sektorvarstvonarave/uvn_za_mop/slo/podrocja/narava/za_ljubitelje_narave/za_ljubitelje_narave.htm

Omembe poti smo zbrali pozimi 2002 predvsem preko spleta, nato pa povabili tudi vse slovenske občine. Turistična društva, občine in druge, katerih učna pot še ni vključena v pregled, vabimo, naj nam pošljejo podatke o njej na naslov: breda.ogorelec@gov.si. Hkrati vabimo urednike spletnih strani s področja turizma, naj uredijo povezave nanjo. Tu bodo našli tudi predstavitev informacijskih točk naravnih parkov, turističnih jam in muzejev z naravoslovno tematiko.

Novi izzivi

Strokovnjaki za turizem in naravoslovje, skupaj z jezikoslovci, bi lahko razmislili, ali bi veljalo namesto izraza učna pot vpeljati novo **poimenovanje**. Sedanji izraz učna pot za odrasle ljubitelje narave morda ni najbolj privlačen.

Žal učne poti niso sistematično zajete v **turistično promocijo** na nacionalni ravni, običajno tudi na lokalni ne. Morda lahko nadalje sklepamo, da so pogosto poti tudi sicer premalo vpete v turistično ponudbo in ostajajo neizkoriščena priložnost.

Državni programi na področju turizma razvoj naravoslovnih poti spodbujajo. Poti namreč sodijo med ukrepe za razvoj osnovne **turistične infrastrukture** in vključitev glavnih zanimivosti (naravnih znamenitosti in kulturne dediščine) med integralne turistične proizvode turističnih destinacij. V prihodnjih letih bodo vse večji pomen dobila tudi sredstva Evropske unije, ki podpirajo tovrstne projekte: strukturni skladi ter programa LIFE-Narava in Leader. Zato lahko pričakujemo, da bo v Sloveniji v kratkem urejenih še več naravoslovnih poti ter informacijskih in interpretacijskih centrov.

Možnosti za sodelovanje med turizmom in varstvom narave bo torej vse več. Tako kot so vse bolj številni tisti turisti, ki bi o naravi radi izvedeli več, v živo.

Napis k zemljevidu:

S točkami so označene naravoslovne/učne poti, ki jih predstavlja spletna stran ministrstva Za ljubitelje narave. Januarja 2004 jih je bilo nekaj manj kot 70.

Napis k sliki pano-pliskina

Plisikina pot je ena najnovejših. Na Krasu jo je uredilo Razvojno društvo Pliskovica s pomočjo sponzorjev, spremlja jo tiskan vodnik Igorja Maherja. Obiskovalce po njej vodi ovčka Pliska. (Foto: Breda Ogorelec)

Napis k sliki Zelenci 203

Izvir Save Dolinke v Zelencih je naravni rezervat. Občina Kranjska Gora ga je uredila za turistični obisk, pri tem je sodeloval Zavod RS za varstvo narave. Gostom so na voljo urejene poti, razgledni stolp in pojasnjevalni panoji. (Foto: Saša Dalla Valle)